

TITULO SUPERIOR EN CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DE BENS CULTURAIS

Escola Superior de Conservación e Restauración de BBCC de Galicia

Materia: Prácticas de consolidación e adhesión de bens culturais

Departamento: Principios de conservación dos bens culturais

Formación básica

Curso: 2º

Cuadrimestral

7 ECTS

Teórico- Práctica

Profesor: Antón Pereira Abonjo

anton.pereira@edu.xunta.es

Horario: 9 horas semanais

DESCRICIÓN DA MATERIA

Execución de tratamentos de conservación básicos mediante prácticas sobre maquetas ou obra real: Consolidación: criterios, materiais e técnicas aplicados ós distintos bens culturais. Adhesión: criterios, materiais e técnicas aplicados ós distintos bens culturais

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS

T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T2	Recoller información significativa, analizala, sintetizala e xestionala adecuadamente.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.

COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN

X2	Coñecer e identificar a composición material do ben cultural e os procedementos e técnicas empregados na súa elaboración.
X3	Recoñecer e identificar as alteracións do ben cultural e as causas de seu deterioro para avaliar o estado de conservación.
X4	Determinar os exames ou análises precisos e avaliar os seus resultados.
X5	Determinar os criterios de intervención e decidir o tratamento de prevención, conservación e/ou restauración mais axeitado.
X7	Deseñar sistemas e tratamentos de conservación e restauración

X8	Desenvolver habilidades, destrezas e sensibilidades para aplicar e realizar os tratamentos de conservación e restauración
X15	Coñecer os riscos laborais e as medidas e normas de seguridade e saúde e a súa aplicación para o restaurador, os bens culturais e o medio
X16	Avaliar a eficacia dos tratamentos realizados.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA MATERIA

Acadar coñecementos críticos sobre a metodoloxía, estratexias de actuación, tratamentos e emprego de materiais para a conservación e a restauración

Coñecer os produtos e metodoloxía de aplicación dos tratamentos de consolidación e adhesión

Formular solucións prácticas a problemas sinxelos, valorando a importancia do traballo en equipo

Esbozar un programa de traballo

UNIDADES DIDÁCTICAS

Unidades	Subtemas	% no total da materia
1. Conceptos xerais de consolidación e adhesión	- Conceptos xerais: consolidación; adhesión - Polímeros - Clasificación dos produtos consolidantes e adhesivos	20 %
2. Materiais orgánicos	Conceptos, criterios, metodoloxía e produtos	40%
3. Materiais inorgánicos	Conceptos, criterios, metodoloxía e produtos	40%

PLANIFICACIÓN DOCENTE

Metodoloxías	Horas aula	Horas fóra	Total
Actividades introdutorias	1		1
Sesión maxistral	30		30
Memoria de prácticas e comentario crítico de artigos especializados	5	5	10
Prácticas de laboratorio	126		126

Estudo e/ou traballo autónomo		8	8
Total	162	13	175

METODOLOXÍA DOCENTE	
Metodoloxía	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a presentar a materia e tomar contacto co alumnado
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos básicos da materia mediante a proxección de presentacións que ficarán a disposición dos estudantes.
Memoria de prácticas ou comentario crítico de artigos especializados	Actividades para promover a reflexión, síntese e establecer conclusións ben sexa partir do traballo práctico realizado ou a partir dun artigo con temática relacionada.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (talleres de conservación-restauración).
Estudo e/ou traballo autónomo	Estudo individual, utilizando diversas fontes (documentación aportada polo profesor - plataforma Moodle-, bibliografía, etc.)

SISTEMAS DE AVALIACIÓN		
Método	Criterios	% avaliación
Probas escritas, combinando exercicios-problema con preguntas de resposta curta.	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicación dos coñecementos adquiridos - Corrección no desenvolvemento do exercicio 	45%
Resolución problemas / exercicios	<ul style="list-style-type: none"> - Puntualidade na entrega - Calidade: rigor técnico; grao de aplicación de conceptos teórico - Capacidade de reflexión, síntese e para establecer conclusións - Claridade e eficacia na expresión. Forma 	15%
Observación sistemática a través do seguimento do traballo na aula	<ul style="list-style-type: none"> - Participación - Interese - Asimilación e aplicación dos 	40%

	<p>coñecementos adquiridos.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Calidade no traballo - Responsabilidade no traballo - Capacidade de organización 	
Total		100%

OUTROS COMENTARIOS Á AVALIACIÓN E MEDIDAS DE RECUPERACIÓN

- Dado o carácter práctico da materia, a asistencia é necesariamente obrigatoria.
- A non asistencia ás clases implicará a imposibilidade do desenvolvemento correcto da materia, repercutindo necesariamente na cualificación e na perda da avaliación que se realiza de modo continuo ao longo do curso.
- Avaliarase así, de forma continuada, o progreso no proceso de aprendizaxe, incluíndo neste proceso todos os resultados acadados no traballo de clase (realización de todas as prácticas, exercicios ou traballos dentro do calendario e prazos estipulados), e nos exames propostos ao longo do curso.
- Ao rematar o curso, na convocatoria ordinaria, realizarase un exame final que servirá de recuperación parcial / total segundo as partes non superadas.
- A avaliación ordinaria poderá incluír a realización de probas específicas finais, ademais das probas e procedementos recollidos dentro da aplicación da avaliación continua.
- Os alumnos que acumulen un número de faltas superior ao 25% do total, ou que non teñan entregado no prazo estipulado os traballos requiridos, non serán avaliados nesta convocatoria ordinaria e terán que selo na extraordinaria.
- No caso de perda de avaliación na convocatoria ordinaria por causas xustificadas, o departamento poderá establecer, unha vez estudado o caso, a posibilidade de probas alternativas.
- Os alumnos que non superaran a convocatoria ordinaria ou que perdesen a posibilidade de presentarse a esta polas causas anteriormente descritas terán a posibilidade de presentarse á convocatoria extraordinaria.
- De cara á avaliación extraordinaria, o alumno terá que realizar unha proba escrita e, unha vez superada esta, unha proba práctica de materia.

ATENCIÓN PERSONALIZADA

Ofreceráse atención personalizada ao alumnado durante todo o curso.

BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA

* ANITA QUYE AND COLIN WILLIAMSON: Plastics. Collecting and conserving. NMS Publishing Limited.1999.

- * BORGIOLO, L.: Polimeri di sintesi per la conservazione della pietra, Il Prato, 2002
- * CANADIAN CONSERVATION INSTITUTE: Saving the Twentieth Century: The Conservation of Modern Materials.1993.
- * HORIE, C.V. : Materials for conservation. Butterworths, London, 1987.
- * RCM (guía de productos): Sustancias naturales y materias plásticas, Barcelona
- * TORRACA, G.: Solubilidad y disolventes en los problemas de conservación, ICCROM, Roma, 1981
- *TORRACA, G.: Lectures on materials. Science for architectural conservation, The Getty Conservation Institute, Los Angeles, 2009
- “Electronegativity. Chemical bonds, crystals, molecules and chemical reactions”, páx. 1-36
- “Natural and synthetic polymers”, páx. 147-173
- “Silicates, silanes and silicones”, páx. 175-186. Podédelo descargar en:
http://www.getty.edu/conservation/publications_resources/pdf_publications/torraca.pdf
- * VV.AA.: An introduction to materials. Science for conservators. Book 1. The Conservation Unit, London, 1987. (Tamén dispoñible en castelán)
- * VV.AA.: Cleaning. Science for conservators. Book 2. The Conservation Unit, London, 1987. (Tamén dispoñible en castelán)
- * VV.AA.: Adhesives and coatings. Science for conservators. Book 3. The Conservation Unit, London, 1987. (Tamén dispoñible en castelán)
- * VILLARQUIDE JEVENOIS, A.: Restauración e conservación de pintura sobre tea. Alteracións, materiais e tratamentos, Normal Edicións de Arte, Ourense, 2001.